

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Szerkesztőség:

Főter, Hermann-utvar 1. emelet,
a külső folyosón.

Bérmontellen leveleket csak ismert
kéztől fogadjunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:

Főter, a törvényszék mellett Neumann-
házak utcára nyíló helyiségben.

Hirdetések díjazásáról szerint.
Egyes szám 5 kr. ünnep- és vasárnap
utáni szám 3 kr.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is

Előfizetési árak:

Helyben hazhoz hordva:
Egész évre 12 frt.
Fél évre 6 frt.
Negyed évre 3 frt.
Egy hóra 1 frt.

Vidékre postán küldve:

Egész évre 14 frt. — kr.
Fél évre 7 frt. — kr.
Negyed évre 3 frt. 50 kr.
Egy hóra 1 frt. 20 kr.
Hirdetések helyben fizetendők.

Az Edelsheim-Janszki-ügy.

Nem rendes budapesti ezikírónktól kap-
tuk az alábbi cikket, melyet közlünk, mert a
kérdést higgadsággal tárgyalja, bár azt hisz-
szük, a cikkíró fejtegetéseinek némely részé-
vel ellentétben, hogy az ügy teljességgel nem
tekinthető befejezettnek. A magyar közvéle-
mény megnyugtatóra történnie kell valami-
nek. Hogy ez mely oldalról fog bekövetkezni,
azt talán már a legközelebbi napokban meg-
tudjuk. A cikk egyébiránt a következő:

Budapest. jul. 20.

Edelsheim-Gyulay báró hadparancs-
nok nyugdíjaztatása, mely kétségkívül
igen meglepő váratlansággal s külö-
nös körülmények összejátszása mellett
történt, arra a következtetésre juttatja
az ellenzéki sajtót, hogy Tisza kegy-
vesztett lón, hogy Tisza menni fog,
csak a kiegyezés befejezését várják,
melynek keresztülvitelét kivüle mástól
alig remélhetnék, s ha ezzel készek
lesznek, majd megmutatják Tiszának
az utat, az udvar részéről, hol eddig
sem volt valami grata persona.

Ámbár vannak kényesebb termé-
szeti dolgok, melyeknek szellőztetése,
ellenzéki felfogásból indulva ki, any-
nyira hálados dolog, amennyire az
az ügy védőre népszerűtlen, s a jelen
eset is azok közé sorolható, amidőn a
mérskelt irány támogatói még abban
a meggyőződésben is részesülhetnek,
hogy szándékuk és hazafiságuk tiszta-
sága is kétségbe vonatik, s a nagy
bosszúért lihegő tömegnek prédaul ki-
szolgáltatni, nem térhetünk ki az ügy
több oldalú megvilágítása elől, mely-
nek egyenes célja a józan olvasó kö-
zönség tüzet kissé mérskelni, szem-
ben azokkal az ellenzéki tárogatókkal,
melyek igazító hangja nagyon szomorú
véleletekre vezetne, s ha mi elvi
álláspontunknál fogva a kalandor-politika
helyett a higgadság elvét kö-
vetve, polgárainkat arra ösztönözzük,
hogy a nemzeten ejtett sérelmek or-
voslását a törvényes korlátok között,
és politikai eszélyességgel iparkodjanak
eszközölni, ezzel a hazának több szol-
gálatot véltünk tehetni, mintha mi is
igazunk, tüzelünk elannyira, hogy a
korona és nemzet közti bizalom meg-
inog, s kitör a szomorú válság, mely-
nek legenyhébb következményei is su-
lyos és elviselhetlen terheket rónának
vállainkra.

A bölcs mérskelt még egyetlen
nemzetet sem törölt el a föld színéről,
s hiszszük, hogy minket sem fog elte-

metni, mert nemzetünk bölcs mérské-
letében, törvényiránti tiszteletében, s
s a korona iránti hagyományos loyali-
tásában oly óriási erő fekszik, melylyel
főleg a mai európai viszonyok között,
ugy az udvarnak, mint a katonai párt-
nak számolnia kell.

De másrészt nekünk is figyelem-
mel kell lenni a dualistikus államforma
némely következményeire, s csupán
nemzeti érzékenykedésből nem szabad
odáig mennünk, hogy a katonai osztá-
lytól, mely vész idején vérét és életét
kockáztatja a hazáért, minden jogot
megtadadjunk, a kicsinyes sérelmek
megtöröléséért olyan bosszút kívánjunk,
mely a tisztakar önértétét mélyen
sérthetné.

Hogy a Janszki-féle koszoruzási
ügy igen fölkavarta a magyar közvé-
leményt minden pártkülömbőség nél-
kül, nem tagadhatni, de ha éppen
ezért Janszkit Budapestről elhelyezték,
ezzel az elégtétellel meg lehetett volna
elégedni, mert azt utóvégre sem te-
kintjük katonai szempontból oly bünté-
nynek, melyért Janszkit még ha ke-
vésebbé oly jó katoná is, mint amilyen-
nek lenni illetékes körök állítják, akár
tisztai rangjától megfoszthatnák, akár
más, a katonai tisztikarra megszegy-
enítő büntetésben részesíthetnék; hogy pe-
dig előmozdításáért, — történt legyen
ez elégtétel-adásból vagy érdemből,
azért, hogy ezzel Edelsheim ellen tün-
tessenek, vagy pedig Edelsheim lemondá-
sának szükségszerű következtében
Tiszát lehessen felelőssé tenni, vagy
belőle Tisza befolyásának csökkenését
kimagyarzni, ez csak ellenzéki felfo-
gásnak jutott feladatul.

Még ennél is ferdébb az az okos-
kodás, hogy Tisza a kiegyezés befe-
jeztével menesztetni fog; előbb azért
nem, mert nélküle nem hiszi a korona
a kiegyezést keresztülvihetni. Vagy
igaz az, hogy Tisza csakugyan eljät-
szotta a korona bizalmát, vagy sem.
Ha igaz, akkor a korona számolni fog
a körülményekkel, s ha úgy találja,
hogy céljait Tisza nélkül is megva-
lósíthatja, akkor nincs szüksége a ki-
egyezés keresztülvitelét bevárni, —
ha pedig őt oly tényezőnek tekintik,
akinek befolyásától függ legelső sor-
ban is a kiegyezés megkötése, akkor
meg nem bocsáthatja el a kiegyezés
után sem mindaddig, míg az alkalmas
utódot kiszemelni és megnyerni nem

sikerült, mert azt mindenki nagyon
jól tudja, hogy különösen most, mid-
dön a keleti láthatáron borus felegek
kezdenek mutatkozni, s a midőn a ké-
szülő európai bonyodalom elintézésé-
ben Ausztria-Magyarországra is döntő
szerep várakozik, nem igen volna ki-
vánatos, sem a katonai pártnak, sem
az állítólagos camarillának Tiszát a
báronyszezből az ellenzéki padokra
hajtani, hol egy nagy osztatlan nemzet
akarattal és lelkesedésével vért-
ezve sokkal több dolgot tudna adni
ugy a kormányának és a camarillának,
mint amennyi elismerést szerezhet
jelenben hazafias munkálkodásáért; már
pedig hogy a mostani viszonyok mel-
lett államférfiak közt egyetlen egy
sincs, aki Tisza helyét elfoglalni me-
résznél, azt láttuk akkor is, mikor
Tisza egy ízben már lemondott, s
tudjuk az ellenzék nyilatkozataiból is,
mely maga is nem egyszer nyilatkoz-
ta ki teljes őszinteséggel, hogy bár
Tiszát nem szeretik, s megbuktatni
nagyon is szeretnék, de az alkalmas
utódot föltalálni még eddig nem si-
került; s bajosan is találkoznék egyén,
ki az ő örökét még most átvenni ma-
gában hivatást érezhetne.

Arról, hogy eljätaszotta-e Tisza
a korona bizalmát, vagy sem, csupán
Edelsheim-Gyulay nyugdíjaztatása s
Janszki előléptetése alkalmából köve-
tkeztést vonni nagyon merész dolog
volna, mert Janszkit a hadügyér elő-
terjesztésére a legfőbb hadur léptette
elő, a mi ellen Tiszának opponálni
nincs hatalmában, mert a mily szabad
mozgást enged a király az országnak
alkotmányai gyakorlataiban, épp oly
szabadságot tart fenn magának ural-
kodói és legfelsőbb haduri ténykedé-
sében is, s aztán amint nem volt szo-
kásban eddig a tisztai előléptetésre
nézve a miniszterium véleményét ki-
kérni, épp oly kevésbé találta volna
erre alkalmasnak a pillanatot a had-
ügyminiszterium a jelen esetben, a
mikor Tiszának bármily állásfoglalása
csak a zavarokat növelhetné volna.

Edelsheim-Gyulay báró távozását
mindenki őszinte sajnálattal veszi tu-
domásul, azonban rá nézve is meg-
nyugtató lehet a királyi elismerés mel-
lett, az a tüntetészerű ragaszkodás,
melyben nálunk magyaroknál éppen ez
ügy miatt oly nagy mértékben része-
sül, s ezzel az ügyet jó lesz immár

befejezni, mert komolyan félünk attól,
hogy az a folytonos izgatás elvégre
is olyan következményeket vonhat maga
után, melyeket senki nem ohajthat,
s melyeknek meggátolására minden jó-
zan embernek törekednie kell.

Ha van sérelmünk, lesz alkalmunk
azt a kellő időben orvosolni is, csak
várjuk be a kedvező alkalmat, a mi-
kor Tisza is nagyobb erélylyel és nyom-
matékkal szerezhet a nemzetnek elégé-
telt, mint az izgatottság első per-
czében.

Az aradi lelkesek érte- kezlete.

Hogy az Arad szab. kir. városban szé-
kelő különböző keresztény felekezetek lelke-
ségei között mily szép összhangzás, egyetértés
és valódi keresztényi testvéri szeretet uralko-
dik, annak egyik újabb bizonyossága a f. évi
júliushó 19-én délután 5 órakor a főtiszt.
minorita-rend zárójában tartott lelkesi érte-
kezlet volt. Jelen voltak főtiszt. Jánošy
Demjén róm. kath., Petrovics Tivadar
g. kel. szerb, Boda Gábor g. kel. román
Frint Lajos év. evang. és Ferenczy
Gedeon ev. ref. lelkesek. Az értekezletnek
legfőbb tárgya volt az aradi bonyolult viszo-
nyok közt az anyakönyvek helyes vezetése-
nek czélrészítésére s megkönnyítésére teendő
intézkedések megvitatása. Beható eszmecsere
után elfogadta az értekezlet Ferenczy
Gedeon református lelkes azon indítvá-
nyát, hogy különösen a keresztelési anya-
könyvek vezetésénél gyakran tapasztalható,
hibás bejelentéseken alapuló téves be-
jegyzéseknek lehetőleg megriktítása vagy el-
hárítása végett kéressék fel a város törvény-
hatósága: oly irlapok nyomatása és az okle-
veles szülők között szétosztására nézve, a
melyekbe az okleveles szülők a törvény
által reájok rótt felelősség terhe alatt hitele-
sen jegyznek be a szükséges keresztelési
anyakönyvi adatokat, ugyanint a gyermekek
születési idejét és nevét; a szülőknek —
az apának ugy, mint az anyának — vezeték- és
keresztnevet, vallását, foglalkozását, lakását és
törvényes egybekelési helyét s idejét, valamint
a szülők születése helyét is, hogy a gyerme-
kek vallása és törvényessége könnyebben meg-
állapítható legyen. Ezen intézkedés — a városi
törvényhatóság által az egész városban kihir-
detve — volna hivatva arra, hogy az oklevél
nélküli babák működését s az általuk hibásan
diktált adatokból származó anyakönyvi tévedé-
seket megszüntettesse. A városi hatósághoz

küldendő indokolt megkeresés elkészítéséve
az ev. ref. segédlelkész lett megbízva.

Másik intézkedés volt az értekezletnek
az, mely szerint elhatározta, hogy eszentul
minden lelkes az előtte kötött vegyes házasa-
ságokat az illető lelkesi hivataloknak hozza
tudomására, hogy így az illetők egyrészt meg-
legyenek kimélve születendő gyermekeik tör-
vényességének beigazolására nézve a fárdo-
zástól és költsékeztől, másrészt pedig, ha
olyan egyházakhoz tartoznak, melyek híveik
adóijából tartják fenn magokat: egyházi adó alá
vétehessenek.

Ezek után több fontos, de inkább csak
kizárólag a lelkesi hivatalokra nézve érdekes
eljárások s intézkedések megvitatása után a
folytonosan szép, testvéries hangon tartott, s
a különböző felekezetek lelkeségeinek egymás
iránti testvéries szeretetét fényesen bizonyító
értekezlet závois üdvözlésök közt szétoszlott.

Mocsáry ellen.

Erődi Dánieltől, kinek tollát
már ismeri a magyar közönség, egy kis röpi-
rat jelent meg: „Eszrevétel a Mocsáry
Lajos röpiratára” czim-
mel. (Budapest, Lampel R. bizománya, ára
30 kr.) A hozzászólás beküldött röpiratból kö-
zöljük a következő részt:

„Mocsáry az ő röpiratában a szabad-
elvű pártot és annak vezérét Tisza kál-
mánt, a mérskelt ellenzékkel és annak vezé-
reivel egyetemben ostorozza, s e tekintetben
egész a denuntiálási meggy.

Azonban ennél hevesebben támadja
ezeket, ugyes ravasszággal annál inkább ki-
vánja a függetlenségi pártot ugy tün-
tetni fel, mint a mely a megyei és községi
törvényhatóságok tárgyalásait elhallgattatva ma-
gában a chauvinistikus törekvéseket,
bölcsen és nemessen meghazudtolta magát s a
legbátrabbabban lépett fel a törvényjavaslat
ellen — és ezzel Mocsáry szerint a
függetlenségi párt érdemelt
meg leginkább, hogy a nemzeti-
ségek a függetlenségi párthoz
csatlakozzanak, azzal szövetekez-
zenek.

Mocsáry röpiratának határozottan ez
a politikai célja.

Ezért kell kárthatni mindazokat, sze-
rinte magányi chauvinistákat, kik a
magyar állameszme érdekében a magyar kor-
mány kezében a hatalmi eszközöket conce-
trálni akarják; ezért indított harcot a köz-
művelődési egyesületek ellen, melyekről tudja,
hogy az ultra nemzetiségieknek nem tes-
zenek.

Ő tudja és mondja is, hogy a magyar
nemzetre nagy és nehéz feladat vár. neki
másodszor kell megállapítania és szerveznie
a hazát. E második honalapítás és szervezés
az ő szavai szerint nem lehet másnak fel-
adata, mint a magyar fajnak, mely e
házát elől ízben megalkotta és ezer évig
fentartotta — s ehez való joga kétségbe sem

Az „ARADI KÖZLÖNY” tárczája

(Julius 22.)

A nyugdíj.

(Fővárosi pletyka.)

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája. —

B u d a p e s t, j u l i u s 2 0.

Azt bizonyosra veszem, hogy mindenki
most azt fogja hinni, hogy a sok pört fel-
vert nyugdíjazásról. Budapest „parancsnokló
tábornokának” visszavonulásáról fogok itt va-
lami coullusa megett s mindenesetre sensatiós
titkot elbeszélni.

Azt tehát nem mondhatom, hogy a ki
ezt hiszi, tegye le a lapot, (mert csalódni
fog.) hiszen akkorja — senki sem olvasná el a
tárczát.

Pedig kár volna a betűkért, melyek egy
olyan nyugdíjazásról adnak hírt, a minőnek
alig van párja a föld kerékében, mióta csak
fixfizetéses hivatalnokok existálnak, falun és
városban, Budapesten és a vidéken.

Azt önként a kedves vidéken is jól tud-
ják, hogy a holt saison az idén kiesett az év-
ből. A Janszki-Hentzi, Tisza-Janszki és most
Edelsheim-Janszki affair-ek olyan pompás iz-
galmas napokat szültek, kivált nekünk telivér
journalistáknak, (kiknek az egyhangúság kész
halál) hogy a leglátványos eseményű saison is
megirigyelhetik a kanikulai nyolc sensatióit.

Most még megjött a napok év után fel-
fedezett hármass gyilkosság, mely a magyar
detectivek első fényes debutját képezte, s ez
előtt pedig közbevágta magát a magyar állam-
vasutak hivatalnokai közé a monstre-nyugdíja-
zás, vagy a miut Pokrócz Ádám mondja, a
Lukács igazgató ur bökése, mikor is a dolgo-
kat nagyon szorítja. . . .
A mi kedves ellenzéki hirlapiról-colle-

gánk, nagyon álmosan használták fel ezt az
alkalmat és igen keveset suhintottak a kor-
mány felé a miatt, hogy egyszerre annyi hi-
vatalnok megy pensióba az államvasutak köz-
ponti bureaujaiban. Az erről megjelent ful-
minatiók is csak ugy langyosan esurgatták a
vizet a Lukács Béla nyakába, ugy hogy közt-
ünk journalisták közt is elaludt volna az ügy
teljesen, ha egy mulatságos intermezzo meg
nem nyitja a vasutasok pensio-kérdését.

Mint talán nagyon is sokan olvasták,
egy pár lap hozta a nyugdíjazandó hivatalno-
kok névsorát, köztük a tanácsosokét is. Ez
utóbbiak közt volt egy olyan név is, mely-
nek olvastára, a legretroreubb természetű
dijnok is megcsóválta a fejét.

— Galyasi tanácsos is megy!
— Sensatiók netovábbja: hogy ez is
megy, miért nem csapják el az egész hi-
vatal?

— Ép, erős, olyan munkabíró, mintha
most volna huszonegy éves! És aztán az a
passió, amivel dolgozik, vagy az a páratlan
modor, amivel külső érintkezéseiben intez el
egyes hivatalos dolgokat! És ez az ember is
megy! Hallatlan!

Igy ment a critica titokban, de izgatot-
tan, a Galyasi tanácsos nyugdíjazási híre,
amire mindenki kételkedő Tamassá változott.
Ennél az elkopott hasonlatnál is kevésbé
melegpő volt aztán az a hír, hogy Galyasi
tanácsos mitsem tud az egészről. Természe-
sen kitűnő szivességgel siettek tudtára adni.
Még a lapot is megmutatták neki.

— Ez már elég — gondolta magában a
pensióra jelölt tanácsos és valami titkos in-
trigua áldozatának tekintve magát, sietett az
utolsó intézkedéseket megtenni. Csinálta az
aranyhivat a visszavonulásra.

Felkereste Lukács igazgató-elnököt.
A párbeszéd közepe táján:

— Nagyságod még mindig ugy emlé-
kezik meg rólam, mintha a jövőhöz én is be-
folyással lehetnék.

— Természetesen tanácsos ur! A sze-
mélyzet megapad, és az ön kiváló tehetsége,
munkabírására még csak most jött meg
az idő!

— Bocsánatot kérek, de félreérteni mül-
töztatik ittletémet.

— Hogyan?

— Ön tudakozódní jöttem az időről, mi-
kor állásomtól meg kell válnom . . .

— Állásától megválni?

— Igen; vagyis hogy mikor veszi kez-
detét nyugdíjazásom?

Az igazgató-elnök felnevetett.

A tanácsos ideges mozdulatot tett és
folytatta:

— Két nap óta benne van a lapokban
és az igazgatóság még nem csófolta meg. . .

— De hiszen ez lehetetlen! — Méltos-
tassék a lapot megnevezni!

Ahogy ez megtörtént, a lap pár percz
mulva előkerült és az igazgató-elnöknek mód-
jában volt abból kiolvasni a „Galyasi Károly”
nevet.

Ez azonban az előbbinél is derültebb
hangulatra hozta.

— Nagyszerű véletlen! — kiáltá nevetve,
— eredeti véletlen!

— Véletlen? — szólott reá Galyasi ta-
nácsos.

— No igen, tanácsos ur! A nyugdíja-
zandó tanácsosok közé került a névsorban a
Galyasi Károly neve is. Egy öreg — fogal-
mazó é. . .

A tanácsos ur zsebkendőjével végig si-
mitotta homlokát, az igazgató-elnök pedig
mind a két kezét nyújtotta oda neki a nyug-
díjazási bírt — demontijéül.

Pomponet.

A feltalálhatlanok.

— Regény. —

Irta: Pernetz Frigyes.

(61-ik folytatás.)

XXII.

Különös vendég.

A fekete grófnő.

„Ezt hajlandó vagyok beteges jelenség-
nek tekinteni”, vélekedék Hammerschmid
aszony. rövid gondolkodás után. „A ki ok-
san gondolkodik, nem fogja jövőjét egy ilyen
bi zonytalan elemhez kötni.”

„Hát a szépség!” szóló Neuberger moso-
lyogva. „Nem hallotta soha, hogy a görögök
egyszer egy vadlót nót lefátyolozott arcczal
kényszerítettek megjelenni a bíró előtt? Szép
volt, esodálatosan szép és attól tartottak, hogy
látása megvesztegeti a törvényűdó urakat.”

„A törvényűdó urakat? kérdé nevetve
Klára, egy oldalpillantást vetvén Frankra.
„Eppen ezek bírnak oly könnyen gyulékony
szívvel?”

Agoston nevetésre kényszerítette magát.
Ez kissé rosszul sikerült, mert érezte, hogy
Henrik gunyos tekintete folytonosan rajta
nyugszik.

„A régi görögöknek”, mondá, „az a hát-
rányuk volt, hogy nem imádkozhatták: „Uram,
nem vigy minket a kísértetbe!”

„Természetesen”, jegyzé meg halkan Hen-
rik, „de nem is voltak azon veszélyben, hogy
ezen imádságuk nem hallgattatik meg.”

XXIII.

Hypnotikus kísérletek.

A felolvasó-estély után néhány napra
Gosz Gyula műterében együtt volt a Frank
család. Henrik és Neuberger orvos, hogy „szent
Czezilija”-től elbucszuzanak, melynek, telje-
sen befejezve, most már a kiállításba kellett
vándorolni.

Neuberger felhasználta az alkalmat, hogy
barátját meglepje egy egészen váratlan meg-
hívással, melynek valamenyien, Henrik ki-
vételével, a legelőnkebben örültek. Az orvos

nehány „mediumot” akart a társaságnak be-
mutatni és azokkal kísérleteket tenni.

„Bravo! Régi vagyok”, szóló Gyula,
„egy ilyen előadásnál résztvehetni.”

„Tulajdonképen az „előadás” szó ellen
tiltakoznom kellene”, vizouzá Neuberger, „azon-
ban ilyen kedves barátommal nem akarok
összetűzni. A mit látni és hallani fognak
annak nem ezéja komédiásmódra simulatol és
bámulatol előidézni. Önök csak a kísérletek
egy sorozatát várhatják, melyek jelentősége a
pikáns mulatságon messze túlemelkedik.”

„Ami azonban remélhetőleg a pikánst
meg sem zárja ki?” jegyzé meg gunyosan
Illing. „Ezzel azt akarom mondani, hogy a
melegpő eredmények nem fognak hiá-
nyozni.”

Neuberger vállalt vont.

„Azt nem lehet előre mondani. Némely
nson minden sikerült, közben azonban nem
sikerült olysmi, a mi azelőtt százszor meg
lett csinálva.”

„Bizzunk a véletlenség udvariasságában”,
jegyzé meg Ilona. „Mama és én komolyan
megharagudnánk e szeszélyes urra, ha örö-
münket elrontaná.”

„Azt nem fogja tenni”, véle Frank. Én
a magam részéről ezutal kíváncsiabb vagyok,
mint azt egy félünk, a ki tekintélyére vala-
mit tart, tulajdonképen bevallani szabadna.
Természetesen egészen sajtáságos dolgokról
van szó és bizonyára nem lehet rozg néven
venni, ha egy laikus lélektani csudák elé
némi izgatottsággal tekint. Tudós barátunk
meg fogja nekünk magyarázni azt, ami kü-
lönben értelmünk előtt rejtélyi maradt volna.”

„Nagyon sokat várnak tőlem!” szóló az
orvos. „A magyarázatok igen hiányosak lesz-
nek, mert magáról a fódologról a „tulós bar-
rát” sem tud többet, mint bárki más. A leg-
csodálatosabb jelenségeket vagyunk képesek
előidézni, melyekről tudjuk, hogy mily elő-
zmények után lépnek fel, de arról sejtelmünk
sincs, hogy mily erő idézi elő őket.”

„Régibb időben delejességről beszélték,
de e tévutat elhagyták és elővigyázóbbak let-
tek, más szavát választottak, mely tulajdon-
képen mitsem mond. Ma hypnotizmusnak

vonható. Azonban M o e s á r y e felfogásból kiindulva, mégsem jut oda, a hova logikai következetességgel kellene: ha így, hát adjuk meg a magyar kormányának a kellő hatalmi eszközöket, és fejleszük társadalmilag is az egybefoglaló kultúrát; hanem ellenkezőleg egy nagy aberrációjával a második honalapítás és szervezés munkájához úgy kívánja megkapni a nemzetiségeket, hogyha azokat szinte államra teszi a centrifugális tendenciák tényezőivé emeli. Azért az engedékenyben túlzottul minden pártot, csak hogy a függetlenségi pártunk szerzhessen meg a nemzetiségek legújabb elemeit is.

Ugy látszik, M o e s á r y igen jól van értesülve a nemzetiségek törekvéseiről, hisz a nagyvilági programok keletkezése napján a verszói Beiloszárvlyevits, a ki pedig a becskeréki program híve volt, az is úgy nyilatkozott itt nálunk Kikindán, azon a híres husvét-napi gyűlésen, hogy: a szerb-ellenes pártokhoz az a hűség és a nemzetiségi pártokhoz, mert ha látja a magyar nemzet, hogy a hazai szerbek is csak azon vannak, hogy a magyar hazának minél nagyobb önállóságot, függetlenséget biztosítsanak, az országot, köztudgy mind nem aggasztja őt annyira, mint a nemzetiségekkel való „rossz viszony”.

E „rossz viszony” javítására vállalkozik ő, hogy a nemzetiségeket a függetlenségi pártok táborába terelhesse. Ime, ez célja M o e s á r y rőpiratának, ez az ő alapelméje: ha mi önálló, független Magyarország akarunk, első sorban a nemzetiségekkel rendezzük viszonyunkat.

Ti nemzetiségek! akaratok-e az önálló, független Magyarországot? ... ha a válasz igen: tudjátok meg, hogy más politikai pártban nincs helyetek, csak a függetlenségi pártban, az e körben! Azt jertek, boruljatok ide kebleimre! mert itt van az öv és a lédás — egyebütt nincs jóra kilátás! Ezzel, azt hisszük, eléggé jeleztük a boldogtalan rőpirat politikai célját, melyet se védeni, se támadni nem akartunk — a politikai lapok már ugyis példát tettek felette.

Mi e célt csak azért világítottuk meg, hogy annál tisztábban lássuk, mitféle aberrációkat követ el annak javára és elérésére társadalmi és kulturális tekintetben.

M o e s á r y, mint a ki érzi és tudja, hogy nem azon az uton jár, melyen kellene, visszagondol Heróstratesre s maga nevezi rőpiratát merényletnek!

Minthacsak rőpiratá tekéren önmagától döböne meg! Vivődik lelkesítőmél, mely azt mondja neki: ne légy hazárdnak Heróstrates: ne emeld kezid édes anyád ellen! De ő eltaszítja magát az óv és intéző lelkesítőmél, egy második Coriolánkép az ellenség táborába megy, hogy azoknak segítségével megtisztítsa hazáját a chauvinistáktól.

Elméjének egy rémlátománya van és a chauvinizmus! Néki minden jogsúlt és tövös társadalmi és közművelődési törekvés: chauvinizmus! Ez az a veszedelmes áramlat, melylyel uszik T i s z a K á l m á n, a tényleges miniszterelnök; kénytelen ez áramlattal haladni a reménybeli miniszterelnök és annak vezértársa, sőt ez elragadta magával a függetlenségi párt elnökét is — és így most már nem marad más hátra, mint hogy maga M o e s á r y legyen a függetlenségi párt elnöke! Es miután a pártot bőlcnek és nemcsak nevezte, reméli, hogy e párt haragja ő ellenében enyhülni fog majd csak belenyugszik sorsába, hogy M o e s á r y legyen elnöke, főleg, ha e bölcéit is megérteni!

Elméjének a rémlátománya, a chauvinizmus, azonban nem akadályozza, hogy koronként lásson tisztán és világosan. Így a rőpirat egyik lapján így szól: „E n n e k a z o r s z á g n a k M a g y a r o r s z á g n a k k e l l

maradni, ezt mondja minden magyar embernek a szive, az a csodálatraméltó, kiolthatatlan hazaszeretet, mely egész lényével össze van forrva s melyet az egyes magyar emberben ritkán képes elfojtani az erkölcsi romlottság vagy politikai aberratio, s mely egy kis zivoldat oazist képez meg a legrészletesebb kebel szívtárában is. Ennek az államnak magyar államanak kell lenni — ezt mondja minden politikusi, aki az ország ügyeivel foglalkozik, mondja az a sok magyar ember is, aki nem az anyatejjel szivta be a magyarságot, de azért oly melegen ragaszkodik hozzá, mint a puszták fia; és mondja az idegen is. Kinek a magyarság jötte és dicsősége se inge, se galléria, mert belátja, hogy a földnek ezen a gólyán más állatot fentartani lehetetlen.

E világos és határozott sorok után azt várná az olvasó, hogy M o e s á r y a m a g y a r á l l a m n a k m a g y a r s á g a m e l l e t t f o g k ü l d e n i, h o g y a m a g y a r l e g y e n a z a k ü l t u r a i k a p o c s, m e l y a K á r p á t k ö l t A d r i á g m i n d e n h o n p o l g á r a i k ö z ö s l e g y e n, a n e k k ü l, h o g y a n e m m a g y a r a n y a n y e l v e t, t e h á t a s z e r b e t, r o m á n t, h o r v á t o t, v a g y a k á r k i m á s t a n y a n y e l v e t, m e l y e z c s á k r a g a s z k o d í k, m e g f o s z t a n i a k a r n á, m e l y e z c s á k a k a r h a t n á k.

De M o e s á r y e z t i s m e n t e s z i, h a p u s z t á s á v a l k e l a k ö z m ű v e l e d é s i e g y e s ű l e t e k e l e n, m e l y e k a z ő b a l y e z e t t f o l g ó s a g s z e r i n t m i n d e n a r o n m a g y a r o s i t a n i a k a r n á k, d e u g y, h o g y k i f o r g a s s á k a n e m z e t i s e g i e k e t a z ő n e m z e t i s e g k ö z b ű l.

Minden higgadt fölfogású tudja, hogy ez nem áll; egyetlen egy közművelődési egyesület sem oly okatlan, vagy eszeszevett, hogy a nem-magyar nemzetiségtől anyanyelvétől megfosztani akarná, amint ahogy a példák mutatják, hogy a magyar nyelv tökéletes birtoka mellett akárhany nemzetiségi nemcsak nem tagadta meg nemzetiségét, amit nem is kíván senki, de sőt hogy még az ulla nemzetiségi törekvések, államellenes tendenciáknak népboldogító apostoloké is szerepel!

M o e s á r y n e m e s a k ö z m ű v e l e d é s i e g y e s ű l e t e k e t v e t i k a r d e l e r, h a n e m m a g á t a z 1879. évi népközlöny alapján és kifogásolja, mint a mely magyarországi törekvés, az Apponyi Albertnek éppen nem tudja megbocsátani, hogy a kulturális egységet megtagadta, a melyben Magyarországi polgárainak össze kell forrási.

Es e támadásaiban sokkal hevesebb, mint valamely ulla nemzetiségi, a kinek a magyarság szóra, magyar hangra nemcsak vére, de még az epéje is a fejebe szökken.

M o e s á r y m a g a i s b e v a l l j a, h o g y a h a z a m i n d e n l a k ó i r a n e z v e n y e l v k ö l l ö n b s e g n é k k ű l e l s ö r s e n d i f o n t o s s á g g a l b i r, h o g y e z k e t s e g t e l e n n e k t a r t j a é s h i r d e t i, h o g y a p o l i t i k a i n e m z e t e g y s e g n e k a l e g e g y e s z e r ű b b, s ő t n o r m a l i s f o r m á j a a n y e l v e g y s e g, h o g y e z i s k é l t s e g t e l e n e l l ő t t e, h o g y e z a z á l l a p o t i r i g y l e s t ű k, v á g y ó d á s u k t á r g y a m é l t á n l e h e t!

Ezek után azt az olvasó, hogy most a közművelődési egyesületeknek és Apponyi Albertnek tökéletesen igazat ad. De ezt már nem teszi, Isten meints! mert ez chauvinizmus lenne, s a mint feltűnik előtte a rémlátománya, önfeláradtan rohan el a logikai következetesség útjáról és Apponyi és a közművelődési egyesületek ellen szánalmas vagdalkozást visz véghez. „Ez hát ugye, — írja nagy diadalérzettel M o e s á r y — n e m j ű z s e b e a k á r g r o f A p p o n y i n a k, a k á r m á s n a d n o r m a n k u l t u r a i e g y e s e g a v a l l á s b e l i e g y e s e g e t i s p o l g á r a i n a k, m i n t a m e l y b e a h a z a m i n d e n p o l g á r a i n a k e g y b e k e l f o r n i o k. M i l y h a t a l m a s t é n y e z ő j e l e h e t n e a z p o l i t i k a i n e m z e t e g y s e g n e k, h a a z o r s z á g l a k ó i b e l e p n e n e k p é l d á u l a z e g y a k o l e g y p á s z t o r f e l e k e z e t n e k k e b e l e! — A z e g e s z n e m! — f o g j á k m o n d a n i. E g y á l t á l a n n e m, m á s! — k i á l t f o l a z e l l e n v e t e r e M o e s á r y.

Hát bizony kedves M o e s á r y u r a m, a z m e g i s e g e s z e n m á s! A k á r h i s z i, a k á r n e m; a k á r b e l á t j a, a k á r n e m. M á s p e d i g a n y e l v

és a vallás azért, mert a nyelv nem megváltozik, nem világot — egyszerűen eszköze az emberi gondolat kifejezésének, eszköze a társadalmi és állami érintkezésnek, melyhez semmi köze a metafizikai fölfogásnak, ellenben a vallás megváltozik és világozik, mely legelőt fonok az Istenre és a lélek halhatatlanságára vonatkozik. A nyelv nem fogja rendezni viszonyomat az örök törvényekkel, de a vallás igen: a nyelv nem alapít meg bennem hit- és erkölcsi elveket, de a vallás igen.

A catholicus nem szűnik meg az lenni, ha francia, vagy angol, vagy olasz, vagy német, vagy magyar stb. nyelven beszél — de igemis megszűnik az lenni, ha elveti a catholikus világnézetet és hitrendszert. Látszik tehát, hogy a vallás valamivel több, általánosabb és magasabb rendű dolog, mint a nyelv, melynek különböző volta nem dönti meg a vallás egységét, míg a különböző anyanyelvesség, látjuk, a különböző nemzetiségek alapjál szolgál.

A megszokás, az anyai emlékek hatalmának vagy bármennyire ragaszkodunk is anyanyelvünkhöz, azért mégsem tekinthetjük egyetnek, mint eszközt, a melylyel ha nem tudnánk magunkat észlelésünk kifejezni, a mely ha nem volna alkalmas az egyéni, a társadalmi és állami életben való érintkezésre: egyszerűen áll kellene vetnünk és alkalmasabbat venni helyébe!

Azért tehát, ha a nyelvesség M o e s á r y s z e r i n t i s a z á l l a m e g y s e g n o r m a l i s f o r m á j a: é s h a e n n e k a z á l l a m n a k M o e s á r y s z e r i n t i s m a g y a r á l l a m n a k k e l l l e n n i: n e m l á t j u k b e, m i g b e n n ű n t e k a z i s t e n i k e g y e m f e l n e m v i l á g o s í t, h o g y m i e r t n e l e h e t n e, s ő t m i e r t n e k e l l e n e n e k t ű n k m a g y a r o k n a k u g y t ö r v é n y h o z á s i, m i n t t á r s a d a l m i u t o n o d a t ö r e k e d n i, h o g y m i n d e n, a h a z á t i g a z á n s z e r e t t h o n p o l g á r a i a n y e l v e g y s e g e t a z o n a l k a b n k i t e r j e s z t ű k, m i s z e r i n t a n e m m a g y a r a n y a n y e l v e k a n y a l y ű k m e l l e t t a m a g y a r n y e l v e t i s p o l g á r i a l l á s u k h o z k é p e s t m e g f e l e l ő f o k o n b i r j á k.

Mert vagy ösztönöz a magyar államot, vagy hazudnak az iránta való szeretetből.

Előbbi esetben a nyelvesség törekvéssé válik tárgya méltán lehet, sőt kell is, hogy legyen!

Utóbbi esetben lelkiütnök hazaellenes lenné, nincs jögnök a haza ügyeire és azok menetére, irányára befolyást gyakorolni, vagy követelni.

Külföld.

Vilmos császár utja. Azon alkalmán, hogy Vilmos német császár a bécsi minisztereket meglátogatta, a „Wiener Zeitung” a következőket írja:

„Magas és tiszteltreméltó vendég, ő felsége a német császár, felségek uralkodónak barátság és szeretése, egy év elteltével ismét osztrák területre lép, hogy mint egy hosszú során át, újra üdvözlést kérésre a gasteini gyógyfürrásoknál. Hogy ezuttal is megtalálja azt, ez milliók őszinte kívánsága, kik mindannyiszor örömmel üdvözlők megérkezését, mint két hatalmas szomszédállam barátságának bizonyítékát s európai béke zálogát.

Hasonló szellemű sorokban üdvözlő a „Freundenblatt” is. Németország agy uralkodóját.

Gladstone visszalépése újabb hírek szerint Gladstone esütőitökön (32-én) fog bekövetkezni. Az hogy Salisbury marquis elvállalja Hartington lord nélkül a cabinet alakítását, még kérdéses. Hogy a királyi legelőbbségi Salisbury fogja hivatalni, az bizonyos, s hir szerint a marquis eszpen az elnöki, de nem egyuttal a külügyi társzét is fogja elvállalni. Minden hírtől, kombinációtól és eszselváltól eltekintve, csak annyit tudnók eddigre, hogy Hartington még nem határozta el magát. Annyit már nyilatkozott, hogy Salisbury cabinetjét szivesebben támogatja, semmint abba belepjen: de minden

müterem kiürült, csak Gyula elmékedett esendesen az egyik sarokban és amaz óriási változás fölött gondolkodott, mely szive világában végre ment eme festmény megkezdésétől, annak befejezéséig.

Három nappal később ugyanezen társaság, melytől most váltuk meg, együtt volt az élettani intézet egyik kis termében.

Neuberg bizonyos tünépelyességgel fogadta vendégeit, mert első sorban nem akarta megengedni, hogy tulsyura vergődjék amika frivol és fövöltes tartású, melylyel a társaságtól távol nem tartható Illing bankár kérkedni szokott.

Az már említettekén kívül jelent volt még: Jolibert párisi orvos, néhány fiatalabb orvos és három vagy négy személy, kiknek medimukul kellett szólni.

Rövid elbeszélése után azon kísérleteknek, melyeknek a mediumok már alvaterre vannak, Neuberg megkezdte működését. Az ellátás az első kísérletnél kitűnően sikerült. Neuberg egy palacsintakára dugott kisnyit, fényezett érzékolót használt a mesterséges álvás előidézésére. A tudomány önkényes áldozatai, a kik e próbáknak álvettettek, megeléget gyorsan aludtak és miszem tudtak felőle, hogy ily állapotban mily szigorú vizsgálatot kellett kiállniuk.

Megtapogatták üterüket, karjaikat szokatlan állásokba helyezték és ez állást, mint valami fabábok, megtartották, szétvártaták szemhéjaikat és minden kétséget kizárólag constalták, hogy szemük a világosság behatása iránt teljesen érzékenyek.

Szemük nem mozdult, nem rángatózott, még ha hirtelen vakító fényugár vetődött is rájuk.

A teljes érzéketlenség a testi fájdalom iránt a legmeggyőzőbb módon igazolható. Az egyik férfi meztelen karját tükkel szurkálták, volna elő, a legesélyesebb hatást idézte ki, anélkül, hogy egy esetben vért mutatkozott volna.

Neuberg e körülményre különösen figyelmeltette a társaságot.

(Folyt. köv.)

egyéb közlemény Hartington vagy Gladstone nyilatkozatairól alaptalan.

A szorb pártpolitika köréből. Nisból július 20-iki kelettel írják, hogy a többség elűbába 96 képviselő iratkozott be. A liberálisok és radicalisok fusioja alighanem szakadással fog végződni, amennyiben a liberális párt csak öt tagból áll, s ezek semmiféle elűbát nem képeztek. Igazában a szabadelűb pártban is képeztek. Magatartás Risties ellen, aki ily fontos pillanatban külföldön tartózkodik.

Az ellenkező lapok jelentik Nisból, hogy a Garasanin-cabinetnek részleges reconstruciója és két radicalis pártján bevonása a kormányba, valószínű. Az ellenkezőnek a vitás választások megsemmisítése után 43. a kormánypártnak 82—84 szavazata lesz.

Legújabb posta.

Külgymüniszterek találkozása, az angol jegyzék. Berlini lapok fejtegetik Bismarck keletre és Kálnoky gróf közlebebbi találkozásának fontosságát. Ferencz József uralkodónak előzetes megbeszélése Kálnoky gróffal emeli e találkozás fontosságát. Bismarck hg. utja Bécsbe vagy Gasteinbe most már valószínűleg elmarad.

A Pétervárra intézett angol jegyzék állította azt a passzust is tartalmazza, hogy Angolország adandó esetében szintén figyelmen kívül hagyja a berlini szerződést és csak a saját érdekeit veszi figyelembe.

Az orosz attaché és a Chanzy-ünnepély. Párisból július 20-ikáról írják, hogy az ottani orosz nagykövetségnek a Havas-ügynökséghez intézett közleménye helyreigazítja a Chanzy-émlékszóbor letelezéséről szóló jelentéseket. Az említett közlemény szerint a hirlapok Frédéric tábornok magatartásának és beszédének hivatalos kiütésével nem egyeztethető (tuntető jellegű) tulajdonítottak. Frederics nem szolgált Chanzy katonai érdemeiről, hanem családja felől, kiemelt azon rokonszenves emlékeket, melyeket Chanzy a petervári udvar és az ottani társaság körében hátrahagyott.

A római Curia a bajor regens ellen. Közölet daczára, július 21-iki kelettel: A rófolat daczára, fen tartják a hírt, hogy a Curia Luitpold regensnek az összminiszteriumhoz intézett kézirata bizonyos tételei ellen, a bajor kormánytól felszólalt. A jelentés, hogy a pápa az utolsó angol választásoknál befolyásolta volna az ir. papságot, teljesen alaptalan. O szersége sem nyilvános, sem titkos utasításokat nem küldött.

TÁVIRATOK.

Kálnoky Kissingenben. — Bécs, júl. 21. (Az „Arad. Közl.” eredeti távirata.) Gróf Kálnoky közös külgymüniszter szombatig marad Kissingenben Bismarck herczegnél.

Rablőgyilkosság. — Budapest, július 21. (Az „Arad. Közl.” eredeti távirata.) Tegnap éjjel itt egy vakmerő rablőgyilkosságot követelt el. Egy matróznak öltözött fiatal ember egy Löwenthal Armin nevű kereskedő azon ürügy alatt esalt ki az Angyalföldre, hogy ott ócska réz ólesón kapható. Löwenthal má az újpesti uton meggylőzta talált. Kétségtelű a matróznak öltözött fiatal ember volt a gyilkos s a rendőrség már kére is kerítette. Goldsteinnak hívják s van egy Bogdán tudatja is.

Az „Aradi Közlöny” előfizetési feltételei:

Helyben házhoz fordva:

Egy évre	12 frt — kr
Félévre	6 — —
Negyedévre	3 — —
Egy órára	1 — —

Vidékre postai szétküldéssel:

Egy egész évre	14 frt — kr
Félévre	7 — —
Negyedévre	3 50 —
Egy órára	1 20 —

Az előfizetési pénzeket kérjük e hímző belegeiz az előlított kiadóhivatallhoz ezimezve beküldeni.

Hirdetések jutányos áron veltetnek fel. Arad, 1886. évi júliushóna.

Az „Aradi Közlöny” kiadóhivatala.

NAPTÁR.

Július 22. Csütörtök. Róm. cath. Magdolna, Mária. — Prof. napt. Magdolna, Mária. — Görög-ország napt. (július 10.) Nikop 45 vért. — Nap kel 4 ó. 24 p., nyug. 7 ó 47 perc.

Július 23. Az aradi iparos ifjak önképző és segélyező egyesületének táncvizsgálma a városliget nagyermezőn.

Július 25. Az Uj-Szt.-Annán rendezendő Annahál megtartása.

HIREK.

Arad és Vidéke.

Arad város szünügyi bizottsága tegnap tartotta ülését. élénk érdeklődés mellett, amelyben Sal Jacz Gyula polgármester, emelvényben jelen volt: Parecz István, Institoris Kálnay, Varjassy Lajos és dr. Schusztar Illés. — Institoris főjegyző tartja, hogy a diszleteket és ösz-

szes színházi felszerelvényeket K r e e s á n y Ignác directornak átadta, egyszerűsrend felöltésig K r e e s á n y i előterjesztés a bizottsághoz mely szerint a futókészletek be- rendezése igen hiányos és sok hátrányt von maga után. Ez okozza, legymond, a földszinten oly gyakran változó legnyomást és temperatúrát, amelyek ellen a mult időnyben is annyi volt a panasz, kivált a bérlo publicum részéről, ki-eleziati. Ez ügy már kénszerült helyért megváltoztatni. Ez ügy már kénszerült helyén adva egy bizottságnak, az avval felel reá, hogy mindezen bajok oka abban fekszik, mivel a inórnikó hivatal által a fűtésre előirt szabályzatok be nem tartattak. utasított tehát ezután szigorúan alhoz tartani magát. Előterjesztés tesz továbbá a kellemetlen és egészségtelen léghuzam mikénti orrosítását illetőleg. Szerinte a páholyokra kettős ajtók lennének alkalmazandók és minden szinpadra vezető ajtó még egy esapajtóval lenne ellátandó. A páholyok kettős ajtajára, nemkülönbén a szinpad ajtóira vonatkozó indítvány, mint ki nem viheto, elvetették. Megbizhit Institoris főjegyző és Virák gáz főmérnök, hogy az egész dolgot újabb vizsgálat tárgyává tegyék. Kérelmezi továbbá a director a jelenlegi szinpadt elostek bezárását és máshová helyeztetését, továbbá egy festőteremnek, mint mulhatlanul szükségesnek felállítását. A kiküldött bizottság egy külön jelentésben mondja ki, hogy a festőterem részére, a régi színház-épületben lenne kibérleendő egy színházi helyiség. — Még egynehány kisebb ügylet elintézésére az üles befejezetett.

Katonai terének. A fegyvergyakorlatok alkalmával a 46-ik ezred zenekara is Aradra jön és mint értesültünk, többször fog terézni adni.

Névváltatás. A helügyminiszter 4088. sz. a. kelt leiratával megengedte K ó r i v a Antal aradi lakos nevének G ó v á r a k é r t á t v o l t o z t a t á s á t.

Nyilvános számadás. A Gurahonczon f. hó 10-én az országos vöröskereszt-egylet javára rendezett tüzérségekkel alkalmával az összes bevétel a föllüzetségekkel együtt 85 frt 50 kr tett ki, amelyből levonva a 68 frt 71 kr-ra nem kiadásokat, tiszta jövedelem gyanánt fennmaradt 16 frt 79 kr. Kötelességeknek tartjuk egyszerűsrend tizen az uton is gondoskodni nyilvánítani azon esztelt uraknak, kik kintevén a nemes ezelt, föllüzetségek által a fenn kimutatott összeg gyarapításához hozzájárulni kegyesek voltak. Ezek: Almány József ur 5 frt. W aner Adolf és A d r i á n y i A l f r e d ú r a k 4 — 4 frt. F ü l ö p I s t v á n u r 3 frt. V o g l E d u a r d, F e i g l I z i d o r, H e n s e r J á n o s, T r e i t l e r E m á n u e l és N. N. urak 1—1 frt. N. N. 50 kr. A rendező bizottság nevében: B o r s o s G é z a, d r. G r o z a C o n s t a n t i n.

Kutba esett. Roth Káticza nevű eselődleány f. hó 21-én a halász-utca 16-ik számú háznak kutjába saját vizgázatlansága következtében beleesett. Csak fejen szenvedett jelentéktelenebb sérüléseket.

Cholera esetek Aradon. A Wesselényi-utca 37-ik szám alatt lakó özv. Farkas Istvánné f. hó 21-én a cholera tünetei között megbetegedett. Mint azonban az orvosi vizsgálat bennünket értesít, az eset csak cholera nostras és ez is a szelidebb lefo-lyásnak közli. Az óvatosság azonban mégis ajánlható az életrendet illetőleg, mert a farkas kertek alatt járhat.

Hálós végű vasuti szerencsétlenség. Temesvárról írják, hogy a 20-ikán Káranvassal állomásnál egy francia utas kibukott. Az esés oly szerencsétlenül történt, hogy az utas még a baleset helyszínén meg halt. A holttestet Karánsebesbe vitték; kitétel mindaddig még nem sikerült megállapítani. Ugyanerről az esetről Karánsebesről a következőket írják az „Orsz. Ért.”-nek: Folyó hó 28-án esti 9 és 10 óra közt a szab. osztrák-magyar állomásutársaság karánsebes állomásában a Budapestről Orsovára közeledő 1. számú express-vonat megvizsgálása alkalmával express-utolsó megvizsgálása esz-lesztelték, nemkülönbén egy fél kabát és ing-felöltények is találtak rajta, a vonatban pedig egy utas hiányzott. Az azonnal megejtett kutatások kiderítették, miszerint a hiányzó utas Karánsebes állomás közelében valószínűleg a hálókocsból a közelebbi ármelykocsiba való átmenése alkalmával az ármelykocsiba a kocsik közé a vágányba leest és a vonat által elgázoltott. Az utas személyazonossága, kinek holtjait M. V. jegyét viselőnek, eddig még nem állapították. Ez ügyben a hatóság azonnal közbenjárt és a vaspálya részéről is rögön megindították a vizsgálat. A szerencsétlenül járt utas szeibeiben — állítólag, — 30,000 francot találtak.

A Sidófi-féle ciklusos folyó hó 24-ön szombat kezdti meg elzárását Aradon. A társulat Temesvárról osztalán tetszés mellett kiküldött és így az aradi közönség élvezetes estéknek néz elé, a semminemű szórakozással nem keresgető holt saionban.

Villámcsapás. Mint lapunkok írják: Somoskőcsen f. hó 15-én d. u. 5 óra tájban a mezőn dolgozó S z á s z J u o n eselődjével P o p a P e t r u f a a közeledő vihar elől megágnosította. P o p a P e t r u s elájult, de kisebb magához tért és csodálatos módon semmi baja nem esett. Ugyanott még egy buzakeresztbe is beütött és felgyújtotta azt.

Veszett eb megmarta. P i n t é r István esermőri lakos négy éves Julcsa nevű leányát f. hó 15-én egy veszett kutya jobb füle mellett és vastagodását megmarta. Az ottani szolgabíró felgyújtotta az alispánhoz, engedné meg a leányka fölvetelét a megyei közokháza.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak részére az 1886. évi augusztus hó 1-től 1889. évi december hó 31-ig terjedő időszakban szükséges különféle tárgyak szállítása iránt ezennel nyilvános pályázat hirdettetik.

A szükségeseket képező tárgyak, melyek itt csak általánosságban és mennyiségek közlése nélkül sorolatlak föl következnek:

- I. csoport. Műhelyi és pálya fentartási eszközök, szőlő- és vasszerszámok.
II. csoport. Vasúti eszközök, szőlő- és kovacsolt vaseszközök.
III. csoport. Öntöttvas-szerszámok és eszközök, továbbá fából és vasból összeállított szerszámok és eszközök.
IV. csoport. Butorok — asztalos-, kárpitos- és esztalgalyos készítmények.
V. csoport. Bádógos és lámpa-gyári készítmények.
VI. csoport. Pokroczok, ágy- és fehérművek.
VII. csoport. Acs- és kádár készítmények.
VIII. csoport. Tisztító-szerek és érezőntvények.
IX. csoport. Vasból való pénz- és menetjegy szekrények.
X. csoport. Villamos jelzési és levelezési eszközök.
XI. csoport. Különfélék, u. m. tömlők, ponyvák, orsók, műszersz., bórondók, szücs- és szíjgyártó-készítmények stb.

E szállítandó tárgyak részletes jegyzéke a m. kir. államvasutak igazgatóságának anyag és leltár beszerzési szakosztályánál (Andrássy-ut 75. sz. I. em.) a hivatalos órák alatt ingyen kapható.

A részletes jegyzékben foglalt tárgyak egy részénél az egyévi megközelítő szükséglet ugyan ki van téve, de a magy. kir. államvasutak igazgatósága nem vállal semminemű kötelezettséget arra nézve, vajon a kiirt tárgyakból a fent jelzett időtartam alatt szükséglet egyáltalán fel fog-e merülni és illetőleg, hogy azokra megrendelések fognak tétetni. Továbbá fentírja magának a magy. kir. államvasutak igazgatósága azon jogot, hogy rendkívüli, mint nevezetesen új vonalok felszereléséből felmerülő nagyobb szükségletek beszerzése esetén nyertes ajánlólal az egyévi árak beszállítása iránt tárgyalásokba bocsátkozni s ha egyezség nem jönne létre a rendkívüli szükségletek fedezését más czégekbe is bízhatja.

A szállítási határidő minden egyes megrendelés esetében az előírtási viszonyok lehető figyelembe vétele mellett fog megállapíttatni.

Ezen pályázatra és a szállításokra nézve a 24729/1876 számú általános szállítási feltételek érvényesek.

A szállítandó tárgyak minőségére nézve a részletes szükségleti kimutatásokban foglalt körülírások az ott hivatalos szabvány rajzok és a központi szertárnál letételemezett minta darabok mérvadóak, de általánosságban megjegyeztetik, hogy az ajánlásokban megadott, a hol a minta darabok csakélyben minőségét nem mutatnak kivétel nélkül kifogástalan első minőségű czikkre fognak érvényeseknek tekintettni. Ha a minta darabok és szabványrajzok között eltérések mutatkoznak, az esetben a rajzok tekintendők irányadóknak.

Az általános szállítási feltételek valamint a szabványrajzok a pályázati határidőig a fennmondott szakosztálynál kaphatók, a minta darabok pedig a központi szertárnál (Bpest. Józsefvárosi pályaudvaron d. e. 8-12. d. u. 2-6 óráig megtekinthetők.

A pályázati hirdetmény, a részletes szükségleti kimutatás és az ajánlati minta a kolozsvári üzletvezetőség-nél is megtekinthető.

Minden ajánlóról feltételeztetik, hogy a szállítási feltételeket, szabványrajzokat és mintákat ismeri és elfogadja. Ajánlatot lehet tenni egyes csoportokra — vagy a külön csoportok egyes tárgyaira.

Minden ajánló bizonyítványt tartozik esatolni ajánlathoz, melyben üzletének soliditása és szállítás-képessége igazolttatik.

E bizonyítványt bejegyzett czégek, az ipar- és kereskedelmi kamaráknál, czeg nélküli vállalkozók illetőségük első folyamodásu politikai hatóságánál tartoznak megszerzeni.

Az ajánlat tiszta vagyis százalék levonas nélküli egységi árakban a részletes jegyzékből látható megkülönböztetéshez képest darabszám, mily folyóméter stb. szerint teendő és pedig bér- és vámmentes a bpesti központi szertárba. Nyertes ajánló azonban köteles más m. kir. államvasúti szertárba vagy állomásra is szállítani, mely esetben neki a bpesti és az illető szállítási hely között mutatkozó szállítási díj különbözet visszatérítettik.

Ajánlattevő ajánlatában világosan és kötelezőleg tartozik kijelenteni, mely tárgyakat fog a magy. korona országainak határain belül készíttetni.

Külföldi készítmények csak az esetben fognak figyelembe vétetni, ha belföldi készítmények egyáltalában nem vagy csak el nem fogadható minőségben vagy árban vannak kaphatók. Az ajánlatok kizárólag a fent mondott szakosztálynál díjtalanul megtekinthetők, és a részletes

jegyzék csoportjai tartalmának megfelelő ajánlati űrlapokon teendők.

Az 50 kros bélyeggel ellátott és lepecsételt ajánlatok következő külső czímmel:

Ajánlat 1886. sz. hoz. 1886. évi augusztus 25-ének déli 12 órájáig a nevezett szakosztály főnökének betérjesztendő, vagy oda posta útján betérjesztendő.

A feltételektől eltérő, vagy oly ajánlatok, melyek nem a kitűzött határidőre érkeznek be, vagy távirati uton tétetnek, — vagy végre olyanok, melyekhez az előirt banatpénz le nem tétetik, figyelembe nem vétetnek.

Banatpénz képen az I. csoport után 500 frt. a II., V., VI., VII. és IX-ik után 100—100 frt. a III., IV., VIII., X. és XI-ik csoport után 200—200 frt. készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban 1886. évi augusztus 24-ének déli 12 órájáig a m. kir. államvasutak főpénztáránál (Andrássy-ut, 75. sz., földszint) letendő.

A ki valamely csoport tételeinek csak felére tesz ajánlatot, a fent mondott banatpénz felét, a ki pedig felénél kevesebb csak egyes tételekre tesz ajánlatot, 30 frt banatpénzt tartozik letenni.

A nyertes szállítók által letendő óvadék a pályázati eredmény letárgyalása alkalmával akkép fog megállapíttatni, hogy annak összege a szállításra átengedett tárgyak feltételezhető egy évi rendes szükséglete értékének 10 százalékát meg ne haladja.

Mindegyik ajánló köteles a pályázati határidőtől kezdve az ajánlatok felett hozandó határozatig esetleg teendő megrendeléseket az ajánlott árak alapján teljesíteni, a nélkül azonban, hogy ez által valamely szállításnak átengedésére jogot szerezze.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága fenntartja magának azon jogot, hogy az ajánlok között tekintet nélkül az árakra, szabadon választáshoz, hogy továbbá a kiirt mennyiségekből tetszés szerinti mennyiségek szállítását is engedhesse át, mely utóbbi esetben ajánlattevő, ha csak az ajánlatban az ellenkezőt világosan ki nem kötéttetik — köteles a részmennyiséget is a megállapított feltételek mellett szállítani; végre jogosítva van a m. kir. államvasutak igazgatósága a czél elérésére más intézkedéseket is tenni.

Minden nyertes szállító köteles a munka képtelenné vált vagy elhalt és nyugdíj igényre nem jogosított alkalmazottak, illetők családtagjaink segélyezésére létesített alaphoz a szállításai után érdembe hozandó összegnek 1% (egy tized) százalékával hozzájárulni, mely járulék a kiirtetés alkalmával levonásba fog hozatni.

Budapest, 1886. július 14.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága.

Egy — a körjegyzői teendőkben jártassággal bíró — körjegyzői irnok alulírottánnal azonnal

alkalmazást nyerhet.

Fizetése: havi 10 frt és mosáson kívül teljes ellátás, ugyancsak azon jövedelmeknek 25%-a, melyben segédkezést ád.

Diéts, 1886. júl. 17., u. p. Alesill.

Fejér Leontin.

459—3.3 körjegyző.

Szönyegek, matracok, paplanok, butorszövetek nagy választékban, csodálatos olcsó árak mellett

458—2.16 kapható

REICH B. KÁROLY

gyári raktárában, Arad, Hermann-udvar.

Nyári idényre ajánljuk a nagydíj helybeli és vidéki közönség szives figyelmébe dusan berendezett FÉRFI-DIVAT- ÉS DISZMŰRAKTÁRUNKAT. Allandóan nagy választék: kemény kalapok 1.50—6.—ig (Cylinder és Clackok), lágy kalapok —80—5.—ig, gyermekkalapok 50 krtól 2 frt, üzleti sapkák 40 krtól 1.20-ig, házi sapkák 1 krtól 3-ig, férfi divatos ingek, kezelő és gallér avagy annélkül, fehér 1 krtól 3-ig, színes, carton, pique, zephir és oxford, gallér és kezelővel 1—3 frt, színes munkás ing 50 krtól 1 frt, alsó nadrágok 60 kr, 2 frt, külön gallér 1 dct. 12 drb 2—2.40-ig, kezelő 1 dct. 24 drb 3 krtól 5-ig, zselkendő 1 dct. 12 drb 1 krtól 4-ig, finomabb 5—12 frt, férfi harisnya 8 krtól 40-ig, finomabb 50 kr, 1 frt, 2 frt, nyakkendők 10 krtól 1.50-ig, férfi bőr cipők 3.50—7 frt, lakcipő 5—8 frt, férfi cipő (brünnel) 2.50—5 frt, vitorlavászon cipő 4 frt, esőernyők 80 krtól 3 frt, selyem 4—12 frt, férfi napernyő 80 krtól 2 frt, selyem 4—6 frt, kézi bórondók 80 kr, 2 frt, finomabb 3—12 frt, utazó fa-bórondó 2.50—10 frt, továbbá pénz, dohány, szivar- és fényképszerszény és szelenczék, fényképtartók (album), tintatartók, tolltartók, illatszertartók, gyertyatartók, kártyaprens több emlék és utazó tárgy és készletek, ugyancsak illatszert, mosdószappan, fogszappan (Zahn-pasta), fogpor, fogkefe, ruhakefe, hajkefe, férfi bőr czérna, és selyemkefeszű stb. A nagydíj helybeli és vidéki közönség pártfogását kérve, kész szolgálattal SUHAJDA és TÖRÖK, az „Arany ember“-hez Aradon. 175—7* Főter. 1 szám, a két emeletes Spitzer-féle házban a megyeházzal szemben.

Pályázati hirdetmény. Arad sz. kir. város tövényhatóságánál egy 800 frtos évi fizetéssel kapcsolatos fogalmazói állás üresedésbe jövéu, azok, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, s az államtudományi vagy a jogtudományi államvizsgálat sikeres letételét igazolhatják, ezennel felhívattak, miszerint pályázati kérvényüket f. é. augusztus 10-ig hozzam nyujtsák be. Arad, 1886. július 19. Salacz, kir. tanácsos, polgármester.

Viszárverési hirdetmény. Alólírott kir. államjóságigazgatóság részéről közhírré tétetik, miszerint a ménés-szl.-annai kincst. uradalomhoz tartozó zimándközti ital-mérési jog 1886. november 1-től 1889. október 31-ig terjedő bértartamra leendő hasznosítása iránt a magy. kir. államjóságigazgatóságnál hivatalos helyiségében (Deák Ferencz-utca 33-34. sz. a.) 1886. évi augusztus hó 18-án, d. e. 10 órakor Reich Mór kúra és veszélyére visszarverés fog tartatni, melyre bérelni szándékozók 10 százalék banatpénzzel ellátva ezennel meghivattnak. Reich Mór ezen visszarverésből kizáratik. Kikiáltási ár évenként 1000 frt. A feltételek a hivatalos órákban alólírt helyen betekinthezők. Aradon, 1886. július 15-én. M. kir. államjóságigazgatóság.

Obetkó Kálmán üzletében Aradon a nyári idényre igen alkalmas árak. Soda-víz készítő gépek, melyek segítségével öt percz alatt a legüdítőbb ital nyerhető 1/2 literes 1 literes 1 1/2 literes 6.50 7.50 8.50 1 1/4 literes 2 literes 3 literes 9.50 11.50 13 frt. Amerikai víz-szűrő gépek, tömörített szénből, — mintan az alföldi számtalan vidékén az ivóvíz kellemetlen utóízű és zavaros, s mellett ártalmas, nem lehet ezen találmányt eléggé a közönség figyelmébe ajánlani, különösen gyomor és bélsajkónál ily gép felettebb fontos, léteznek következő nagyságban naponként 20 40 60 80 liter szűrő képességgel 1.65 2.80 4.50 6.50 kr. Ablak redők fából szőve, fehér és zöld színben árak alább jegyzett méretű ablakokhoz 90 széles 95 100 105 180 hosszú 190 200 210 1 frt 35, 1.45, 1.60, 1.80, felhúzó készüléket bele érve finomabb szövettű redők valódi lún fonattal a fent jegyzett négy nagyság szerint 1.75, 2.—2.20, 2.35 kr. Jaloux redők, egymás felett függő deszkákból, négyzög méterje 2 frt 50 kr., finomabb 3 frt. Keresztbe szövött len vászon redők simán vagy esikkal fen jelzett négy nagyságban 2.85, 3.—, 3.20, 3 frt 60 kr. Utazó kofferek, kézi egyszerű, 45 cm. hosszúságtól 65-ig, 80 krtól 1 frt 50 krig finomabb kézi kofferek 50 cm.-től 70-ig, 2 fttől 6 frt, kitérítgátható (Sound) kofferek 5 fttől 12 frt. Kézi táskák egyszerűek, vászonból puhák és kemények 1 fttől 3.50-ig, bőrből 2 fttől 20-ig. Fa-kofferek, vászon húzattal, alacsonyak, leginkább iskolába küldendőeknek alkalmas 2.70, 3.50 4.50, — nagyobb magas betétes kofferek 4.75, 5.50, 6.—, 8.— fttől 15 frt. Fonott kosár kofferek, melyek könnyűségükkel fogva ajánlhatók, mint fürdői és költözökési czélra 3.50, 4.50, 5 frt. Esőköpenyek gummitól, bővebb nygvezezt katonai szabás kapucznival, erős szövettől 8, 9, 10, a legnagyobb 12 frt. Egész könnyű hamvas szövettől, melyek zsebbe tehető 9, 10 és 11 frt. a szűk paletttal fel nem cserélendők. Női esőköpenyek szürke és fekete gummi szövettől, mintázott, egész könnyű, hosszú gallér alakban 9, 10 frt. Eső-ernyők 80 kr., 1 frt, 1.25, 1.50, 2.50 Selyem eső-ernyők 3.50, 4, 4.50, 5, 8, 10 frt. Férfi napernyők 90 kr, 1, 1.20, 1.50, 2 frt. — Selyem 3 frt, 4.50. Női napernyők gyári áron alul kiáruattak. Függő-ágyak len-spárgabálóból, gyermekeknek 3 frt, 3.50, felnőtteknek frt 4.50, 5.50. Gyermekek hinták, szobába és keribe alkalmazhatók, egészen össze tehető 2.50, 3.50, 4 frt. Hydronette legelőszerebb virág-feszkendő keretbe, sőt szobátüz ellen is használható 9, 15 frt. Kerti gyertya-tartók barna fém 1 frt, finom réz feltöltő ruganynyal és a falra is alkalmazható 2 frt 60 kr. Lampionok kerti ünnepélyekre 10 krtól 60-ig. Összeállított lampion csoportozat 65—70 darab összesen 10 frt. Szabadba alkalmas társas játékok kugli, sárkány, ballon, gummi labdák, karikák, továbbá croquette 2 fttől 10-ig. Szalma kalapok urak, hölgyek és gyermekeknek, különös figyelmet érdemelnek a divatos matröz és vadász kalapok, valamint igen könnyű női négy-ligés kalapok 15 krtól fellefe. Uszó-nadrágok gyermekeknek és uraknak 25 krtól fellefe. Fürdő kalapok és sapkák viasz tafatából 50 krtól 1.20 krig. Turista vagy fürdői vászon cipők fonott kender s gyantás talppal, melyek tornaszatra is felettebb alkalmasak, gyermekeknek 60, 80, 1 frt, nőknek 1 frt 20 kr, férfiaknak 1.50. Legkifünőbb rovar-irtó por Zacherlin, minden a háznál előforduló féreg ellen, ivége 15, 30 és 50 kr. Andel-féle rovar-irtó por, különösen légy, poloska, és az ugynevezett sváb bogarak ellen, egy doboz 20, 40, 60 kr. Rovar-por hintó-gömbök 30, 35 kr. Halásztati készletek három és négy részbe ki-huzható horgászati botok, borgok, horog-zsinorok, utánzótt horog-féreg és különböző készle-tek, az elősoroltakon kívül még számtalan tárgy-ak léteznek, melyekről árjegyzékkel készséggel szolgálók. Gyermekek-kocsik 5.—, 4.50, 6.50, 8, 10 frt.

Póstai rendelmények azonnal teljesítettnek.